

7268
29.03.2018

12/2232

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dini açıdan faaliyet yürüten kurumların devlet bünyesinde ve emrinde çalışmasının yarattığı sorunların belirlenmesi adına Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105 'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Altan TAN
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Din devlet ilişkileri tarihin ilk dönemlerinden beri en fazla tartışılan, iktidarları belirleyen, toplumlarda büyük çalkantılar meydana getiren olayların başında yer almaktadır. Dinin devletin emrinde olmasıyla ilgili bir izahat yoktur. Ama tarih boyunca en büyük tartışma ve dinlerin felaketi, dinin devletin ve statükonun emrine girmesi olmuştur.

Bu konuda ilk büyük felaket Yahudilikte olmuştur. Yahudi hahamlar faizcilikten, bankerlikten, kendi yargı yetkilerini kötüye kullanmaya kadar her türlü ilişkileri azıtma noktasına getirdiklerinde Hz. İsa gelmiştir ve Hz İsa'nın esas görevi Yahudi şeriatını aslına döndürmektir. Ama maalesef aynı felaket Hristiyanlığın da başına gelmiştir. Milattan sonra 313 yılında Milano fermanıyla Hristiyanlık din olarak kabul edilmiştir. Roma İmparatorluğu tarafından tanınmıştır ama o güne kadar gladyatörlere parçalatılan Hristiyanlar ve Hristiyanlık akidesi maalesef Roma'nın putperest pagan inancı içerisinde orijinalitesini kaybetmiştir.

İslam tarihinde bu acı tecrübeler Emeviler döneminde başlar. İlk olarak düzenli orduların kurulması, dinin devletin emrine girmesi Muaviye'den itibaren Yezid dönemi ve ondan sonra Abbasi döneminde de devam eder. Buna bütün İslam âlimleri karşı çıkar. İmam-ı Azam Abbasi halifesinin resmi görevini kabul etmez. Bu 'haramdır' der ve işkence altında ölür. İmam-ı Şafii'nin de İmam-ı Hanbel'in de başına gelen aynıdır. İmam-ı Malik yine aynı şekilde 'Zorla alınan biad biad değildir' fetvasını verince kendine halife diyen padişah gayrimeşru duruma düşer ve İmam-ı Malik'in işkencede bir kolu sakatlanır. İmam-ı Gazali Selçuklu Sultanı Sencer'in davetine katılmaz ve saraya sultan sofrasına oturmaz. Caferi Sadık ve 12 imam da yine Şii fıkhiinde aynı yolu takip ederler.

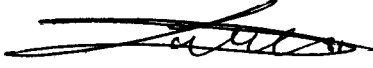
Osmanlı da ise Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman dönemlerinde devletim emrinde bir şeyhülislamlık makamı kurulur ve sadrazamın da altında bir statüye tabidir. Yani padişah ve sadrazam onu istediği zaman azleder istediğinde de kellesini alabilir. İktidardan, güçten ve mevkiden azade bir inanç olmayınca egemenlerin istedikleri noktasında bir din ve fetvâ dönemi devreye girer. Bir Osmanlı padişahı III. Mehmet 19 tane kardeşini katleder ve buna da fetva alır.

Yine aynı şekilde Cumhuriyetten sonraki dönemde de cumhuriyet Osmanlı'nın bu Şeyhülislamlık makamını önce Evkaf Vekâleti Bakanlığı olarak kurar sonra ise Diyanet İşleri Teşkilatı kurulur. Bu dinin emrinde bir devlet anlayışıdır. Öyle bir din ki, 1932'de ezan

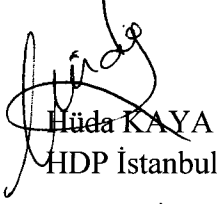
Türkçeleştirilir, Dersim, Şeyh Said, Ağrı olayları olur, on binlerce insan öldürölür. İskilipli Atıf Hoca, Maşallah Ali Efendi idam edilir ama o dönemdeki Diyanet İşleri başkanından hiçbir itiraz gelmez.

Dinin devlet elinden çıkarılması gerekmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır. Şeyh Edebali, İmam Gazali, Şah-ı Nakşibendi, Ahmet Yesevi, Yunus Emre, Muhiddin-i Arabi ve Süleyman Çelebi'den hiçbirisi devlet emrinde çalışmamışlardır. Âlimin hür olması gerekmektedir. Onun için bugün ısrarla savunduğumuz Diyanet İşleri Başkanlığı ya lağvedilmeli ya da Türkiye'deki tüm inançları kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Din hizmeti sivil alana bırakılmalı, bu hizmeti görececek cemaatler, gruplar, kuruluşlar ve mezhepler özgürce çalışmalı ve bu noktada devlet bütün dinlere, mezheplere, inançlara aynı mesafede olmalıdır. Diyanet İşleri Yozgat'taki Hanefi'ye de, Diyarbakır'daki Şafii'ye de, Iğdır'daki Şii'ye de, Dersim'deki Alevi'ye de eşit şekilde hizmet verebilecek konuma gelmelidir. Ya da her inancın kendi kendini yönetmesi ve finanse edebilmesi için Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması kanunun iptal edilmesi gerekmektedir.

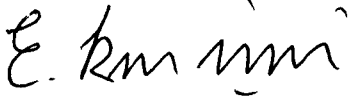
F

Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKÜ
HDP İzmir Milletvekili

Ayhan BİLGİN
HDP Kars Milletvekili

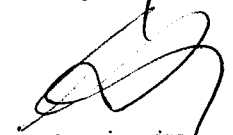
Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

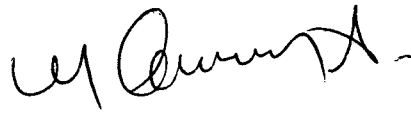
Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

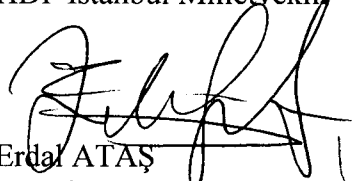
Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

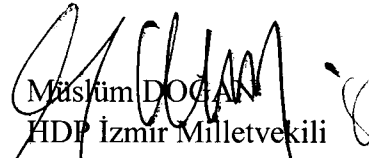
Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Aycahan RİMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN

HDP Van Milletvekili

Nadir YILDIRIM

HDP Van Milletvekili